

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
pro základní vzdělávání

verze č. 3
č. j. 124/16

„ŠKOLA PLNÁ ŽIVOTA“

**Motto: „Jest zapotřebí moudrost nejen
si získávati, nýbrž také ji užívatí“**
Cicero

Základní škola a Mateřská škola Bohumín
tř. Dr. E. Beneše 456 okres Karviná,
příspěvková organizace

Obsah

1. Identifikační údaje.....	4
2. Charakteristika školy.....	7
2.1 Úplnost a velikost školy.....	7
2.2 Charakteristika pedagogického sboru.....	7
2.3 Dlouhodobé projekty.....	8
2.3.1. Zdravá škola.....	8
2.3.2. Environmentální výchova.....	8
2.3.3. Příhraniční spolupráce.....	8
2.4 Spolupráce se zákonnými zástupci žáků.....	9
2.5 Spolupráce s jinými institucemi a subjekty.....	10
3. Charakteristika školního vzdělávacího programu.....	11
3.1 Zaměření školy.....	11
3.2 Vzdělávací priority školy.....	12
3.3 Strategie naplňování klíčových kompetencí.....	13
3.4 Výchovné a vzdělávací strategie.....	15
3.5 Výuka žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) a žáků nadaných.....	16
3.6 Začlenění průřezových témat.....	22
3.6.1. OSV.....	23
3.6.2. VDO.....	26
3.6.3. EGS.....	28
3.6.4. MKV.....	29
3.6.5. EVVO.....	31
3.6.6. MV.....	33
4. Učební plán.....	34
4.1 Učební plán pro 1. stupeň.....	35
4.2 Učební plán pro 2. stupeň.....	37
5. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků.....	39
5.1 Zásady hodnocení žáků.....	39
5.2 Pravidla pro hodnocení žáků.....	40
5.3 Způsoby hodnocení žáků.....	40
5.4 Zásady a pravidla sebehodnocení žáků.....	40
5.5 Portfolia žáků.....	41
5.6 Hodnocení projektů a skupinové práce.....	42
5.7 Poskytování informací zákonným zástupcům.....	43
6. Učební osnovy.....	Chyba! Záložka není definována.
6.1 Český jazyk.....	Chyba! Záložka není definována.
6.2 Cizí jazyk.....	Chyba! Záložka není definována.
6.3 Další cizí jazyk.....	Chyba! Záložka není definována.
6.4 Matematika.....	Chyba! Záložka není definována.

- 6.5 Informatika ..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.6 Člověk a jeho svět ..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.7 Dějepis..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.8 Výchova k občanství ..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.9 Fyzika ..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.10 Chemie..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.11 Přírodopis ..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.12 Zeměpis ..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.13 Hudební výchova..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.14 Výtvarná výchova ..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.15 Tělesná výchova..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.16 Výchova ke zdraví..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.17 Pracovní činnosti ..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.18 Konverzace v anglickém jazyce..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.19 Seminář z českého jazyka ..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.20 Seminář z matematiky ..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.21 Seminář ze zeměpisu ..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.22 Seminář z přírodopisu ..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.23 Seminář z chemie ..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.24 Informatika ..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.25 Základy administrativy..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.26 Sportovní a pohybové aktivity ..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.27 Ekologie..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.28 Seminář z výtvarné výchovy..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.29 Keramika ..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.30 Robisoni..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.31 Dramatická výchova..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.32 Logické hádanky a hry ..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.33 Domácnost..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.34 Svět vědy a techniky ..... **Chyba! Záložka není definována.**
6.35 Finanční gramotnost..... **Chyba! Záložka není definována.**
7. Závěrečná ustanovení ..... **Chyba! Záložka není definována.**

1. Identifikační údaje

Název	ŠVP ZV – „Škola plná života“ (vzdělávací program zpracován podle RVP ZV)	
Název školy	Základní škola a Mateřská škola Bohumín tř. Dr. E. Beneše 456 okres Karviná, příspěvková organizace	
Adresa	tř. Dr. E. Beneše 456, 735 81 Bohumín	
Ředitelka školy	Mgr. Barbora Bolcarovičová	
IZO	600136311	
IČO	75029120	
Kontakty	596013104 (sekretariát) 596016665 (ředitelna školy) 596016663 (ekonomka školy) +420 731130721 +420 731130720	
E-mail:	skola@zsbeneše.eu	
http://	zsbenešovka.cz	
Koordinátor ŠVP ZV – 1. stupeň	Mgr. Simona Zdvomková	
Koordinátor ŠVP ZV – 2. stupeň	Mgr. Stanislava Krpcová	
Zřizovatel	Město Bohumín Masarykova 158, 735 81 Bohumín tel. 596092246 e-mail: skokanova.pavla@mubo.cz	
Zařazení do sítě škol	1. ledna 2006	
Platnost dokumentu od	1. 9. 2016	
č. j.	124/16	
Datum 31. 8. 2016	Podpis ředitelky	Razítko školy

Součásti školy a odloučená pracoviště

Základní škola	Bohumín, tř. Dr. E. Beneše 456 Tel. 59 601 3104, 731 130 720
Školní družina	Bohumín, Okružní 683 Tel. 730 521 401
Odloučené pracoviště pro část 1. stupně	Bohumín, Masarykova 362 Tel. 730 521 400
MŠ Fitškolka	Bohumín, Okružní 683 Tel. 731 130 723, 730 521 403
MŠ Rafinérský lesík	Bohumín, Rafinérský lesík 1140 Tel. 731 130 736, 730 521 402

2. Charakteristika školy

2.1 Úplnost a velikost školy

Základní škola na tř. Dr. E. Beneše je středně velká městská škola, založená v roce 1912. Je úplnou základní školou, která poskytuje vzdělání cca 250 dětem ve věku od šesti do patnácti let. Součástí školy je také školní družina nacházející se v oddělené budově, elokované pracoviště (budova bývalé polské školy), kde probíhá výuka prvních, druhých a v některých letech i třetích ročníků. Žáci mají k dispozici dostatečně prostorné a čisté třídy. Všechny třídy jsou vybaveny tradičním školním nábytkem, nastavitelnými lavicemi a židlemi a potřebnými pomůckami. Výzdoby tříd a chodeb se zúčastňují učitelé i žáci. Prostory pro výuku jsou neustále zvelebovány a modernizovány.

Od 1. ledna 2006 jsou součástí této organizace také Mateřská škola Rafinérský lesík a Mateřská škola Fitškolka. Mateřské školy mají vytvořeny své školní vzdělávací programy pro předškolní vzdělávání od roku 1996.

Základní škola poskytuje základní vzdělání. Směřuje k naplnění kompetencí stanovených RVP ZV. Kompetence představují soubory znalostí, dovedností, návyků a postojů, které jsou využitelné v učení i v životě a umožňují žákům efektivně a odpovídajícím způsobem jednat v různých situacích. O konkrétních prostředcích a postupech, jak tohoto dosahovat, budou hovořit další oddíly tohoto dokumentu.

2.2 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor základní školy tvoří:

- vedení školy
- učitelé 1. stupně
- učitelé 2. stupně
- vychovatelky ŠD
- asistent pedagoga (v případě integrace žáka se zdravotním postižením či zdravotním znevýhodněním)
- školní psycholog

Počet pedagogických pracovníků se mění, přičemž přesný počet pro daný školní rok lze zjistit v celoročním plánu školy. Všichni učitelé, včetně vychovatelek ve školní družině, jsou plně kvalifikovaní, dle potřeby se dále vzdělávají.

Podrobnější informace o aprobovanosti pedagogů, jejich dalším vzdělávání a kvalifikovanosti ostatních pracovníků školy jsou uvedeny v celoročním plánu školy.

Všichni žáci, jejich zákonní zástupci i učitelé školy mohou využívat služby poradenského zařízení – tzn. pomoc školního psychologa, výchovného poradce s vystudovaným nadstavbovým vzděláváním výchovného poradenství a metodika prevence sociálně patologických jevů, kteří sídlí v hlavní budově.

2.3 Dlouhodobé projekty

2.3.1. Zdravá škola

Škola je od roku 2008 zařazena do sítě „Škol podporujících zdraví“ – program Státního zdravotního ústavu. Získáním certifikátu jsme dostali možnost používat logo a užívat název Škola podporující zdraví neboli Zdravá škola. Cílem projektu je výchova harmonicky rozvinuté osobnosti se schopností všestranně se vzdělávat pro další profesi a následně se zařadit do praxe v každodenním životě. Podstatou zdravé školy je snaha vytvářet příjemné a podněcující prostředí pro žáky, jejich zákonné zástupce a učitele, prostředí s funkčním vybavením a vkusnou estetickou výzdobou, prostředí, v němž se žáci učí pro život, prostředí, ve kterém je žákům umožněno aktivní zapojení se do života školy, prostředí, kde existuje vzájemná důvěra a vzájemný respekt, kde vládou demokratická pravidla a vnitřní kázeň.

2.3.2. Environmentální výchova

Dlouholetou tradici má u nás ve škole také ekologická výchova. Systematicky se jí věnujeme od roku 2004, kdy jsme začali plánovat první aktivity zaměřené na environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu, tvorbu a ochranu životního prostředí. Díky práci žáků i učitelů se nám podařilo získat v této oblasti několik významných ocenění. V roce 2008 jsme se stali Ekologickou školou Moravskoslezského kraje, v roce 2009 jsme obdrželi titul Škola pro udržitelný život a v roce 2011 jsme v Praze na půdě MŠMT převzali titul Škola udržitelného rozvoje 1. stupně.

Ekologická výchova je součástí mnoha předmětů, v rámci ekologie nabízíme žákům druhého stupně volitelné předměty, ekologie je náplní nejednoho celoškolského nebo ročníkového projektu. Organizujeme žakovské ekologické konference, pravidelně se zúčastňujeme Krajské ekologické konference v Ostravě, spolupracujeme s organizacemi a subjekty, které se ekologické tématické věnují. Samozřejmostí se pro mnoho žáků i učitelů stalo třídění a recyklace odpadů, sběr elektrozařízení či použitých baterií.

2.3.3. Příhraniční spolupráce

V rámci mezinárodní spolupráce navázala naše škola spolupráci s partnerskou školou v blízkém polském Zabelkově. Ke vzájemným návštěvám, soutěžím a dalším společně organizovaným akcím využívá škola možnosti dotace od svého zřizovatele z družebních fondů.

2.4 Spolupráce se zákonnými zástupci žáků

Pro správnou, účinnou a optimální realizaci školního vzdělávacího programu je velmi důležité vtažení zákonných zástupců do procesu výchovy a vzdělávání jejich dětí. Dobrá spolupráce a komunikace se zákonnými zástupci je proto jedním z hlavních cílů naší školy. Tato spolupráce má na naší škole již dlouholetou tradici.

Od ledna 2006 je zřízena Rada školy. Jejími členy jsou dva zástupci volení z řad rodičů či zákonných zástupců, dva zástupci volení z řad pedagogických pracovníků – učitelů naší školy a dva zástupci volení z řad zřizovatele. Rada se vyjadřuje k základním problémům školy, spolupracuje s vedením školy a také se zřizovatelem. Schází se minimálně 2 x ročně.

Tradiční a přínosnou se jeví také činnost Unie rodičů, která byla zaregistrována dne 24. 2. 2000 při Unii rodičů v Praze. Jedná se o dobrovolné občanské sdružení rodičů žáků, jejich zákonných zástupců, popř. jiných osob, které se zajímají o výuku, výchovu a zájmovou činnost našich žáků. Práce v Unii rodičů je dobrovolná, své členy sdružuje na základě společného zájmu. Výhodou existence Unie rodičů je to, že každý rodič či zákonný zástupce žáka se může stát jejím členem, a pak aktivně ovlivňovat chod školy, zohledňovat potřeby, zájmy i občanská práva svého dítěte. Každá třída má možnost mít ve výboru Unie svého zástupce. Výbor zve na své schůzky zástupce vedení školy.

Rodiče a zákonní zástupci všech našich žáků jsou pravidelně informováni o průběhu výchovy a vzdělávání svých dětí formou zápisů do žákovských knížek a dále pak na pravidelných třídních schůzkách či konzultacích jednotlivých vyučujících. Termíny třídních schůzek či konzultací jsou uvedeny v celoročním plánu školy. V případě individuální potřeby mohou využít možnosti konzultace s konkrétním vyučujícím či vedením školy na základě předchozí domluvy (nejčastěji před zahájením výuky, v době velké přestávky nebo v odpoledních hodinách).

Mezi další formy komunikace a spolupráce s rodiči nebo zákonnými zástupci patří také zjišťování jejich názorů na dílčí problémy ve vzdělávání formou anket a dotazníků.

Škola dává o sobě vědět. Zákonní zástupci si zvykli na pravidelné konzultace, třídní schůzky, společné akce, Dny otevřených dveří, na různé letáky a ankety, školní kalendáře a další materiály. Zákonní zástupci i široká veřejnost mají možnost se seznamovat s životem školy, nejdůležitějšími akcemi školy a s úspěchy žáků dosažených v nejrůznějších soutěžích prostřednictvím internetu (pravidelně aktualizujeme webové stránky školy) a ve školním časopise „Beníkoviny“.

Informace o významnějších akcích se nepravidelně objevují také v místním tisku (bohumínské městské noviny OKO) a v místním, popř. regionálním televizním vysílání (TIK, Polar).

2.5 Spolupráce s jinými institucemi a subjekty

Vedení základní školy, výchovná poradkyně a ostatní pedagogičtí pracovníci úzce spolupracují při řešení výchovných a vzdělávacích problémů s PPP v Bohumíně a PPP Karviná, s odborem sociálních věcí MěÚ, s Městskou policií i Policií ČR. Za dobu několikaleté spolupráce se vytvořila mezi těmito subjekty i jejich představiteli řada funkčních neformálních vztahů, které tuto spolupráci ještě více zefektivňují.

Se svým zřizovatelem se vedení školy pravidelně setkává na schůzkách ředitelů subjektů zřízených městem Bohumín. Vzájemnou informovanost všech výše uvedených subjektů pomáhají udržovat i některá místní média, tisk a propojení internetové sítě.

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

3.1 Zaměření školy

Vzdělávací program naší školy nemá specifika a klade důraz na všestranný a harmonický rozvoj osobnosti žáka. Základní vzdělávání má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání.

V souladu s tímto přesvědčením a po důkladné analýze dosavadní činnosti školy jsme formulovali hlavní cíle našeho ŠVP ZV:

- vytvořit u každého žáka pozitivní vztah ke vzdělávání a motivovat ho k celoživotnímu učení
- rozvíjet jeho osobnost a individualitu s cílem vychovat z něj odpovědného občana společnosti

Hlavní důraz při naplňování těchto cílů klademe na to, aby

- žáci chodili do školy rádi
- mohli otevřeně vyjadřovat své názory
- měli prostor pro otázky a svou argumentaci
- byli vedeni k vzájemnému hodnocení a sebehodnocení

Z hlediska pedagogů je pak důležité

- vytvářet pozitivní klima ve škole
- snažit se o vstřícné a podnětné zázemí pro žáky
- věnovat se každému dítěti a podle jeho potřeb individualizovat a diferencovat jeho výuku
- dělat vše i pro pozitivní a podnětné prostředí pro pedagogy

Program je orientován na žáka, respektuje jeho osobní maximum a individuální potřeby, talent, nadání a zájmy. Pro vytvoření pohodového prostředí je důležité mít ve škole příznivé klima. Naše škola se snaží vytvářet příjemné, podněcující a měnící se prostředí pro žáky, jejich zákonné zástupce a učitele, kde existuje vzájemná důvěra a vzájemný respekt, kde vládou demokratická pravidla a vnitřní kázeň. K tomu je třeba, aby všichni zúčastnění respektovali cíle a hodnotový systém školy. Veškerá komunikace probíhá na bázi partnerského vztahu všech zúčastněných aktérů vzdělávání. Žáci, a v neposlední řadě i jejich zákonní zástupci, dostávají možnost vyjádřit se k dění ve škole. Jejich podněty jsou brány s veškerou vážností, diskutuje se o nich nejen s dětmi (podpora dovednosti obhájit svůj názor, argumentovat), se zákonnými zástupci na třídních schůzkách a konzultacích, ale i ve sboru. Dále děláme vše pro to, aby naše škola byla otevřená dětem, jejich zákonným zástupcům i všem ostatním, kteří mají o nás a naši práci zájem.

3.2 Vzdělávací priority školy

Školní vzdělávací program respektuje tradice školy, využívá její charakteristické podmínky a reaguje na vzdělávací požadavky klientů. Na základě provedené analýzy škola stanovila následující vzdělávací priority:

Propojení výuky v jednotlivých předmětech a jejich využití v praxi

- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní profesní orientaci
- vybírat učivo, které je uplatnitelné v životní praxi a v dalším studiu
- získané dovednosti a vědomosti propojit s praxí
- posilovat mezipředmětové vztahy

Respektování osobnosti žáka

- respektovat pravidla školního řádu a pravidla třídy, práva i povinnosti všech účastníků vzdělávacího procesu
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- podporovat žáky nadané a talentované
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi
- po celou dobu školní docházky věnovat pozornost žákům s SVP
- podporovat mimoškolní aktivity
- věnovat pozornost problematice vzájemných vztahů
- podporovat důvěru učitel – žák rozvíjením partnerství a tolerance

Zdravý životní styl

- vytvářet bezpečnou a zdravou atmosféru ve třídě a škole
- podporovat zdravý styl života
- vést k pozitivnímu vztahu k pohybu
- upevňovat pozitivní vztah k přírodě
- potlačovat šikanu a zvyšovat prevenci negativních jevů

Komunikativní, sociální a pracovní dovednosti žáků

- rozvíjet komunikační dovednosti v mateřském jazyce, v cizích jazycích, v informačních a komunikačních technologiích
- rozvíjet čtenářskou a matematickou gramotnost ve všech předmětech
- podporovat zdravé sebevědomí, hrdost ke škole, k rodině, městu i státu (OSV, účast na soutěžích, projekty, vztahy s družební školou,..)

Spolupráce se zákonnými zástupci žáků

- prohloubit spolupráci rodina – škola
- organizovat ukázkové hodiny, Den otevřených dveří, besídky, konzultace, třídní schůzky, třídní akce, výlety, brigády, dotazníky, konzultační hodiny učitelů
- zviditelnit školu – Den matek, Den otevřených dveří, jarmarky, besídky, média...

Na základě takto stanovených priorit jsme zvolili profil absolventa naší školy:

- rozhoduje samostatně, dokáže si poradit při řešení problému
- dokáže nakládat se získanými informacemi
- otevřeně komunikuje
- uvědomuje si význam a osobní zodpovědnost za své zdraví, svůj životní styl
přízpůsobuje potřebě o zdraví pečovat

3.3 Strategie naplňování klíčových kompetencí

V celkovém pojetí vzdělávání na naší škole jsou převážně uplatňovány takové formy a metody práce s žáky, aby docházelo k rozvoji osobnosti jako celku, tudíž i kombinovaně k rozvoji všech klíčových kompetencí. Naplňování jednotlivých klíčových kompetencí ve vzdělávacím procesu žáků je možno popsat následujícím způsobem:

Kompetence k učení

- Vedeme žáky k tomu, aby vědomě eliminovali rušivé podněty a vytvářeli si tak optimální podmínky pro učení, aby si stanovili cíl a vybrali vhodné postupy a způsoby pro efektivní učení.
- Umožňujeme žákům využívat jiné informační zdroje (odborná literatura, encyklopedie, internet,...) a na základě jejich pochopení je směřovat k využívání těchto informací v dalším učení a praktickém životě.
- Klademe důraz na používání správné terminologie, symbolů a značek, na práci s textem a jeho porozumění. Naší snahou je, aby žáci byli schopni rozlišit podstatné od nepodstatného, aby byli schopni zobecňovat a analyzovat.
- Podporujeme samostatnost žáků. Vedeme je k tomu, aby dokázali plánovat a organizovat svou práci a čas. Umožňujeme žákům využívat různé metody poznání a prosazovat své nápady. Podporujeme tvořivou činnost žáků (soutěže, olympiády,...)
- Podporujeme diskusi a vhodnou argumentaci žáků. Snažíme se vypěstovat v žácích kritické zhodnocení výsledků svého učení, posouzení zda dosáhli pokroku a v případě neúspěchu hledat chyby a určit či odstranit překážky bránící učení. Vedeme žáky k sebehodnocení a k pochopení smyslu potřeby učit se. Vedeme žáky k tomu, aby dokázali požádat o pomoc, jestliže cítí, že ji potřebují.

Kompetence k řešení problémů

- Vedeme žáky k vnímání a uvědomování si problémových situací ve škole i mimo ni. Chceme, aby byli schopni problém rozpoznat, pochopit a dokázali jej zformulovat. Vedeme je také k tomu, aby se snažili promyslet a naplánovat možné způsoby řešení problému.
- Umožňujeme žákům vyhledat informace, které se problému týkají, z různých informačních zdrojů a takto získané informace systematicky třídili. Vedeme je k tomu, aby při řešení využívali dříve získané vědomosti a zkušenosti, objevovali možné varianty řešení a uvědomili si možná rizika. Motivujeme žáky, aby se nenechali odradit případným neúspěchem, dokázali pracovat s chybou a vytrvale hledali konečné řešení problému.
- Podporujeme samostatnost žáků. Snažíme se vést žáky tak, aby dle svých možností uvažovali a postupovali logicky.

- Naší snahou je, aby žáci při řešení problému spojovali teorii s praxí a správnost řešení v rámci možností prakticky ověřovali. Vedeme žáky k tomu, aby z řešení problému vyvozovali závěry pro řešení jiných problémů.
- Podporujeme kritické zhodnocení problémových situací, argumentaci a obhajobu navrženého postupu.

Kompetence komunikativní

- Snažíme se, aby žáci obratně používali slovní zásobu, aby se vyjadřovali výstižně, stručně, přesně a srozumitelně. Vedeme je k tomu, aby byli schopni kultivovaného ústního i písemného projevu.
- Požadujeme, aby žáci naslouchali druhým, rozuměli tomu, co říkají ostatní, obhajovali svůj názor a respektovali názory druhých. Dáváme žákům prostor k vyjádření vlastního názoru. Podporujeme diskusi a vhodnou argumentaci žáků.
- Vedeme žáky k porozumění a využívání různých typů sdělení (texty, záznamy, obrazové materiály, grafy, tabulky,..), ke kladení otázek. Rozvíjíme sebekritiku žáků a schopnost ohodnotit a přijmout názory druhých.
- Naší snahou je, aby žáci používali různé formy komunikace a byli tak schopni komunikovat se spolužáky, s učiteli i ostatními dospělými.
- Klademe důraz na utváření, podporování a rozvíjení přátelských vztahů ve třídě i mezi třídami. Vedeme žáky k tomu, aby pomáhali mladším nebo slabším spolužákům.

Kompetence sociální a personální

- Vedeme žáky ke spolupráci, k vytváření a dodržování pravidel týmové spolupráce. Umožňujeme žákům, aby organizovali a zvolili postup práce v týmu, aby si uvědomovali svůj podíl na vykonané práci a chápali, že svou prací přispívají ke splnění cílů celého týmu.
- Vedeme žáky k ohleduplnosti a k tomu, aby dokázali požádat o pomoc, jestliže cítí, že ji potřebují. Vedeme je k tomu, aby pomáhali slabším, postiženým či jinak znevýhodněným spolužákům. Naší snahou je to, aby žáci vnímali, jak je důležité upevňovat dobré mezilidské vztahy.
- Vedeme žáky k diskusi ve skupině, k respektování názorů a práce druhých. Podporujeme žáky v tom, aby poznatky jiných využívali ve svém chování a jednání.
- Vedeme žáky k objektivnímu a sebekritickému hodnocení své práce, sebe a práce a chování ostatních.

Kompetence občanské

- Vedeme žáky k tomu, aby se snažili chápat ostatní, respektovali jiné etnické skupiny a menšiny, respektovali lidi postižené, žáky se specifickými vadami učení apod. a snažili se jim pomáhat a chránit je. Naší snahou je, aby si žáci uvědomovali následky svého chování a odmítali útlak a násilí.
- Vedeme žáky k tomu, aby si uvědomovali svá práva a povinnosti ve škole i mimo ni, aby dodržovali pravidla společenského chování a respektovali školní řád. Umožňujeme žákům, aby spoluvytvářeli pravidla třídy a kontrolovali jejich dodržování.
- Vedeme žáky k tomu, aby se chovali zodpovědně v krizových situacích a situacích ohrožujících zdraví a postupovali podle pokynů kompetentních osob. Naší snahou je i to, aby se žáci dokázali ovládat a poskytli dle svých možností pomoc druhým.

- Vedeme žáky k tomu, aby si uvědomovali tradice, kulturní a historické dědictví a uvědomovali si svou příslušnost k vlasti, městu a ke škole. Motivujeme je k reprezentaci školy a účasti na soutěžích a akcích pořádaných jinými organizacemi.
- Vedeme žáky k tomu, aby chránili prostředí, v němž žijí (škola, třída, okolí školy) a chránili zdraví své i zdraví ostatních. Vedeme je k tomu, aby si uvědomovali osobní zodpovědnost za stav životního prostředí.

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k bezpečnému používání nástrojů, přístrojů, materiálů a pomůcek a k dodržování stanovených pravidel. Klademe důraz na to, aby se žáci seznámili s možnými riziky při práci. Umožňujeme žákům, aby plánovali a organizovali svou práci i čas a vedeme je k plnění povinností a úkolů jim zadaných. Naší snahou je i to, aby žáci výsledky své práce zpracovávali, vyhodnocovali a prezentovali.
- Vedeme žáky k tomu, aby si uvědomovali nutnost chránit zdraví své i zdraví ostatních a uvědomovali si osobní zodpovědnost za stav životního prostředí.
- Motivujeme žáky k tomu, aby získané znalosti a zkušenosti využívali pro svůj osobní rozvoj, uvědomovali si propojení teorie s praxí a chápali nutnost dalšího vzdělávání. Vedeme je k tomu, aby se zodpovědně připravovali na své budoucí povolání.
- Vedeme žáky k tomu, aby se seznámili s podstatou, cíli a riziky podnikání.

3.4 Výchovné a vzdělávací strategie

K tomu, aby škola zajistila rozvoj klíčových kompetencí žáků, uplatňuje tyto společné postupy:

Využívání různých zdrojů informací (kompetence k učení, k řešení problémů, komunikativní, pracovní) např.:

- učitelé učí žáky pracovat s různými informacemi (v tištěné i elektronické podobě)
- žáci mají k dispozici školní knihovnu a mohou využívat školní počítače s připojením na internet

Využívání nových vyučovacích metod a organizačních forem výuky, při kterých jsou vytvářeny vhodné podmínky pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků (kompetence komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní) např.:

- používáme takové metody a formy výuky, které podporují učení žáků (samostatné myšlení, výběr a třídění informací a schopnost využití získaných poznatků při řešení problémů)
- modernizujeme výuku – každá hodina by měla být kvalitní, odpovídat zásadám zdraví, být pro žáky zajímavá, naší snahou je používat i jiných forem než tradičních vyučovacích hodin (moderní pedagogické trendy, skupinová práce, dialog, ...)
- zařazujeme relaxační chvílky do výuky na 1. stupni
- snažíme se maximálně využívat pomůcky, zařazujeme projekty a exkurze, dbáme na názornost a metody příkladu, volíme učivo vhodné pro život, umožňujeme individuální přístup a diferenciaci učiva vzhledem ke schopnostem jednotlivců,...
- organizujeme tématické zaměřené projekty a exkurze, kde si žáci ověřují využitelnost školních poznatků v praxi

Spolupráce se zákonnými zástupci a dalšími institucemi (kompetence k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské) např.:

- žáci se účastní veřejných vystoupení, odborných, sportovních a kulturních akcí
- činnost Rady školy a Unie rodičů

Proměna klimatu školy (kompetence komunikativní, k řešení problémů, sociální a personální, občanské) např.:

- partnerská spolupráce a komunikace mezi učitelem a žákem, týmová práce, školní parlament
- posilování bezpečného klimatu ve škole

3.5 Výuka žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) a žáků nadaných

Škola je otevřená žákům s přiznanými podpůrnými opatřeními (dále jen PO) prvního až pátého stupně.

Žák se SVP má právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření, která mu mají pomoci naplnit jeho vzdělávací potenciál. Učiteli podpůrná opatření přinášejí více možností v individualizaci výuky podle potřeb žáků.

Podpůrná opatření

Podpůrná opatření jsou soubor opatření (organizačních, personálních, vzdělávacích), která škola poskytuje těm žákům, kteří tato opatření ze zákonem rámcově vymezených důvodů potřebují. Zákon stanoví pět stupňů PO. Podpůrná opatření navrhuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu po konzultaci s výchovným poradcem.

Podpůrná opatření 1. stupně

1. stupeň PO poskytuje škola bez konzultace a rozhodnutí PPP či SCP. Podílí se na něm školní poradenské pracoviště (ŠPP) a navrhuje jej pedagogičtí pracovníci školy. Účelem tohoto 1. stupně PO je „individuální přístup k žákovi“ ve spolupráci se zákonným zástupcem. Podpůrná opatření 1. stupně jsou poskytovány žákům, u kterých se projevují mírné obtíže ve vzdělávání.

Mírnosti obtíží žáka ve vzdělávání odpovídá minimální úprava metod, organizace a hodnocení vzdělávání. Mezi příklady podpůrných opatření patří:

- metody výuky,
- úprava obsahu vzdělávání,
- organizace výuky,
- hodnocení,
- intervence školy,
- pomůcky.

Pro školu plyne povinnost informovat o poskytování podpůrných opatření prvního stupně žáky i jejich zákonné zástupce. Pokud přímá podpora žáka ve výuce nepostačuje a žákovy obtíže vyžadují součinnost více pedagogických pracovníků, vytváří škola Plán pedagogické podpory (dále jen PLPP).

Plán pedagogické podpory (PLPP)

PLPP je vytvořen v písemné podobě, podílí se na něm vyučující konkrétního předmětu a konzultuje jej s třídním učitelem nebo dalšími pedagogy (např. výchovným poradcem, školním psychologem). PLPP stanovuje cíle pro žáka s potřebou podpůrných opatření (např. uzpůsobení vyučovacích prostor, úprava vyučovacích metod, obsahu vzdělávání atd.) a termín vyhodnocení jejich naplnění. Termín vyhodnocení je nejpozději 3 měsíce od vytvoření PLPP. Během hodnocení se ověří naplňování cílů PLPP.

V případě, že škola nejpozději po 3 měsících zjistí, že podpůrná opatření nestačí a nenastalo očekávané zlepšení ve výkonech žáka, kontaktuje prostřednictvím ZZ školské poradenské zařízení. V tomto případě zpracuje zprávu, ve které je uvedeno:

- jaký problém ve vzdělávání žáka nastal,
- jaká PO byla uplatňována,
- jak jsou vyhodnocena.

Podpůrná opatření od 2. stupně

Podpůrná opatření 2. až 5. stupně neurčuje škola, ale PPP nebo SPC. Požadavek na stanovení SVP a přiznání PO může vznést rodič (i na doporučení školy). Podmínkou poskytování PO 2. – 5. stupně je předchozí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce (ZZ).

Třídní učitel ve spolupráci se zákonnými zástupci zjišťuje vzdělávací potřeby žáků a ve spolupráci s poradenským zařízením zajišťuje odbornou diagnostiku. Na základě diagnostiky jsou konzultovány, plánovány a využívány vhodné metody a organizační postupy výuky. Žáci se zdravotním postižením i žáci mimořádně nadaní jsou integrováni v rámci běžných tříd.

Na základě odborného posudku poradenského pracoviště třídní učitel a další pedagogičtí pracovníci, ve spolupráci se zákonnými zástupci žáka, vytváří a realizují Individuální vzdělávací plán (IVP).

Individuální vzdělávací plán (IVP)

IVP zpracovává škola pro žáka od druhého stupně podpůrných opatření a to na základě doporučení školského poradenského zařízení (ŠPZ) a žádosti zákonného zástupce. IVP vychází ze školního vzdělávacího programu (ŠVP).

Výchovný poradce zajistí informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP zástupci ředitele školy, který je zaznamená do školní matriky.

Tento plán vypracovává třídní učitel společně s příslušnými pedagogy, zpravidla na začátku školního roku. Do tvorby IVP je zapojen také výchovný poradce a v případě potřeby i další pracovníci. Zákonný zástupce i PPP s IVP vyjadřuje souhlas, stejně jako s navrhovaným slovním hodnocením.

IVP shrnuje současnou úroveň dovedností a schopností dítěte, stanovuje vzdělávací cíle a kroky, vysvětluje, jak má být kroků dosaženo, obsahuje způsoby, jak průběžně kontrolovat výsledky a pokroky dítěte a zahrnuje další speciální služby. IVP je sestavován na každý nový školní rok, v průběhu tohoto období může být aktualizován a doplňován, v pololetí a na konci školního roku je vždy zhodnocen. Ve vybraných předmětech je vzhledem ke speciálním potřebám integrovaného žáka nutné přistoupit k úpravě učebních témat. Úpravy umožní zjednodušit učivo tak, aby odpovídalo úrovni chápání žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními, a současně dávají prostor k tomu, aby se integrovaný žák i ostatní děti ve třídě mohli učit společně. Je žádoucí, aby žák s přiznanými podpůrnými opatřeními byl zapojen do práce třídy vždy, když je to možné, a pracoval individuálně pouze ve chvílích, kdy se společné činnosti nemůže zúčastnit. Struktura vyučovací hodiny integrovaného žáka by měla odpovídat struktuře hodiny všech ostatních žáků v dané třídě. Základním pravidlem je zapojovat integrovaného žáka do veškeré činnosti třídy, a to i tehdy, kdy se obsah jeho činnosti liší od látky, kterou probírá celá třída. Při vyvolávání a pokládání dotazů je vhodné nechat integrovaného žáka zažít úspěch před kolektivem. Tento žák nemusí být vždy úspěšný, jde spíše o to podpořit jeho sebevědomí.

Společné vzdělávání

Začlenění žáků se SVP pro nás znamená:

- vyučovat tyto žáky v běžných třídách odpovídajících jejich věku a poskytovat jim a učitelům adekvátní podporu,
- dávat příležitost dětem se všemi úrovněmi schopností, aby se v prostředí běžné školy učily společně,

- respektovat individuální tempo a možnosti každého dítěte; integrační program školy je postaven na odborné zdatnosti všech vyučujících, na spolupráci s psychologem školy, speciálními pedagogy PPP a rodiči.

Výhodou společného vzdělávání je:

- příprava na dospělý život v běžném prostředí,
- kvalitnější vzdělávání v důsledku vyšších nároků v běžném prostředí,
- společné dospívání vrstevníků,
- rozvoj přátelství dětí se SVP s vrstevníky bez postižení,
- snazší přijímání rozdílů,
- práce v týmu (učitelé, spec. pedagogové, rodiče, ...),
- individuální přístup,
- vyšší zapojení zákonných zástupců.

Neznamená to tedy pouhé umístění dítěte se SVP do běžné třídy, bez podpory a služeb, které potřebuje, aby mohlo mít úspěch. Nechceme, aby se všechny děti učily tytéž věci, ve stejnou dobu a stejným způsobem. Úzce spolupracujeme s rodiči. Mimo to se všichni učíme respektování individuálních potřeb dětí, vzájemné toleranci a schopnosti spolupracovat.

Pravidla začleňování dětí se SVP:

- předpokladem jsou informovaní zákonní zástupci; učitelé jsou v kontaktu s rodinou žáka,
- spolupráce školy s odborným pracovištěm (PPP, SPC),
- žák se učí podle individuálního vzdělávacího plánu (IVP) a plánu pedagogické podpory (PLPP),
- žák postupuje se svým ročníkem a jeho věk zhruba odpovídá věkovému průměru dětí ve třídě,
- učitelé věnují žákovi tolik pozornosti, kolik se dostane ostatním dětem – vyvolávají ho, zkoušejí, kontrolují domácí přípravu,
- škola respektuje rozhodnutí odborného pracoviště,
- je vytvořen vztah mezi spolužáky.

Seznámení s dítětem je nedílnou součástí přípravy učitele. Zprostředkované informace získává učitel od zákonných zástupců dítěte. Je třeba získat si důvěru zákonných zástupců, poskytnout jim jasné a srozumitelné informace, podporovat a povzbuzovat je při nápravě poruchy jejich dítěte. Tyto informace jsou nenahraditelné a pro práci s dítětem nejužitečnější, zvláště v otázkách motivace. Další cenné informace může získat učitel i z předškolního vzdělávání.

V poslední době přibývají nikoliv specifické vývojové poruchy učení, ale jen tzv. obtíže. I v takových případech věnujeme žákům potřebnou péči tak, jak je navržena ve zprávě z PPP a v souladu s novým školským zákonem.

Pokud bude mít rodič nebo škola pochybnost o doporučení vydaném PPP nebo SPC, mohou požádat o revizi doporučení. Rodiče mohou také požádat ředitele školy o svolání tzv. „případové konference“ za účasti vybraných osob, pokud mají pochybnost o tom, že škola PO poskytuje správně. Vedení školy pak má povinnost toto setkání svolat.

Reedukační péče

U žáků, kterým byla PPP či SPC doporučena ještě reedukační péče, se škola snaží o kvalitní plnění tohoto doporučení. Náprava probíhá ve skupinách (max. 4 žáci) nejčastěji k tomu určené místnosti – malá multifunkční učebna, kde jsou těmto žákům také k dispozici vhodné pomůcky.

Každý týden probíhá jedna vyučovací hodina. Snažíme se tyto hodiny zařazovat před, nebo po vyučování v den, kdy mají děti méně náročný rozvrh hodin. V rámci reedukační péče pak s některými dětmi pracují zkušené učitelky českého jazyka nebo matematiky.

Při reedukaci ve speciální učebně se využívají pomůcky k výcviku:

- zrakového vnímání
- sluchového vnímání
- řeči a její nápravě
- grafomotoriky apod.

Často jsou využívány také počítačové programy určené k výuce těchto žáků.

Každoročně na konci 1. i 2. pololetí je vypracována zpráva o reedukaci, která hodnotí průběh a výsledky reedukace za daný školní rok.

Přehled předmětů speciálně pedagogické péče

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami mohou být v naší škole zařazeny podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory předměty speciálně pedagogické péče.

Výuka žáků mimořádně nadaných

Žáky, u kterých se projevují příznaky mimořádně nadaného dítěte, posíláme se souhlasem zákonných zástupců na vyšetření do pedagogicko-psychologické poradny (PPP). Na základě vyšetření a doporučení poradny jsou pak tyto děti vzdělávány jako děti nadané. Individuální vzdělávací plán (IVP) se vypracovává ve spolupráci se školským poradenským zařízením a zákonným zástupcem žáka bezprostředně po nástupu mimořádně nadaného žáka do školy, nejpozději však do tří měsíců po zjištění mimořádného nadání. IVP mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s výchovným poradcem a školským poradenským zařízením. IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel s rodiči mimořádně nadaného žáka. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a IVP může být zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku

Výchovný poradce zajistí souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP zástupci ředitele školy, který je zaznamenává do školní matriky.

Učební plán školy je nastaven tak, aby umožňoval osobnostní rozvoj každého žáka ve prospěch jeho osobnostního maxima. Učitelé volí takové učební strategie, které umožní individuální rozvoj a přístup žáka – například diferencované zadávání úkolů ve školní práci, individuální zadávání složitějších úkolů, učení navzájem, vhodně zvolené role ve skupinové práci atd. Učební plán umožňuje, aby si každý žák školy od 8. ročníku vybíral z nabídky volitelných předmětů. Žáci mají možnost přihlásit se do školních soutěží a v případě svého úspěchu reprezentovat školu ve vyšších kolech soutěže. Žáci si dále mohou vybírat z nabídky volnočasových aktivit organizovaných školou.

Možnosti a organizace výuky nadaných žáků:

- předčasný nástup dítěte ke školní docházce,
- mohou přeskocit 1. nebo 2. ročník,
- je možná výuka některého předmětu ve vyšším ročníku,
- je pro ně zařazováno skupinové vyučování,
- v jednom roce mohou zvládnout dva ročníky najednou,
- vzdělávání skupiny mimořádně nadaných žáků v jednom či více vyučovacích předmětech,
- specializované třídy pro vzdělávání mimořádně nadaných žáků,
- vytváření skupin pro vybrané předměty s otevřenou možností volby na straně žáka,
- obohacování vzdělávacího obsahu,
- zadávání specifických úkolů, projektů,
- příprava a účast na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol,
- nabídka volitelných vyučovacích předmětů, nepovinných předmětů a zájmových aktivit.

3.6 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata reprezentují ve vzdělávacím programu okruhy aktuálních problémů současného světa a jsou nedílnou součástí základního vzdělávání.

Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích oborů. Abychom této možnosti využili co možná nejlépe, nevytváříme pro průřezová témata samostatné vyučovací předměty, ale integrujeme je do jiných vyučovacích předmětů (viz tab.).

Téměř všechny tematické okruhy průřezového tématu **Mediální výchova** jsme zařadili do výuky Českého jazyka v 9. ročníku, přičemž v tomto ročníku došlo k navýšení hodin z disponibilní časové dotace (viz Poznámky k učebnímu plánu).

Zvláštní postavení zaujímá průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova**, jelikož má každodenní využití v běžném životě, respektuje individualitu každého žáka a je rozvíjeno při všech školních i mimoškolních akcích.

Vzhledem k různorodému složení žáků naší školy (nemalou část tvoří žáci romské národnosti) je průřezové téma **Multikulturní výchova** navíc splňováno každodenním setkáváním žáků ve třídách, na chodbách, při sportu či jiných školních i mimoškolních aktivitách.

V rámci průřezových témat **Osobnostní a sociální výchova** a **Multikulturní výchova** realizuje své aktivity ve třídách při práci s dětmi také školní psycholog (např. adaptace žáků na nový kolektiv, sociální klima ve třídě, skupinová a komunitní spolupráce se žáky, řešení problémů).

Průřezová témata jsou také plněna např. formou projektů, ve kterých musí žáci používat znalosti a dovednosti z různých vzdělávacích oborů. Projekty dotvářejí obsah vzdělávacího procesu ročníků i celé školy. Příprava, realizace, výstupy a evaluace projektů zvyšují efektivitu vyučovacího procesu, motivují žáky a podporují spolupráci všech pedagogů a žáků. Aktuální zařazování projektů do výuky je uvedeno v celoročním plánu školy na daný školní rok.

Zařazované formy projektů jsou:

- ročníkové
- celoškolní (tzv. napříč školou)

Zařazení jednotlivých tematických okruhů průřezových témat pro lepší orientaci uvádíme v tabulkách.

ZŠ a MŠ Bohumín, tř. Dr. E. Beneše 456 okres Karviná, příspěvková organizace
ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

3.6.1. OSV

OSV OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA – integrace do předmětů									
Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Rozvoj schopností poznávání	ČJ, M, ČAS, VV, TV	ČJ, M, ČAS, HV, VV, TV	ČJ, M, ČAS, HV, VV, TV	ČJ, M, ČAS, HV, VV, TV	ČJ, M, INF, ČAS, HV, VV, TV	ČJ, M, INF, D, F, Z, VV, VKZ	ČJ, M, D, F, Z, VV, PČ	ČJ, M, D, F, PŘ, CH, Z, PČ	ČJ, M, D, F, CH, Z
Sebepoznání a sebepojetí	ČAS, HV, VV, TV	ČAS, HV, VV, TV	HV, VV, TV	HV, VV, TV	ČAS, HV, VV, TV	VO, HV, TV, VKZ	CJ, HV, TV, VKZ	CJ, VV, HV	CJ, VV, HV, VKZ
Seberegulace a sebeorganizace	ČJ, M, HV, VV, TV, PČ	ČJ, M, HV, VV, TV, PČ	ČJ, M, ČAS, HV, VV, TV, PČ	ČJ, M, HV, VV, TV, PČ	ČJ, M, ČAS, HV, VV, TV, PČ	ČJ, M, D, F, Z, HV, VKZ	ČJ, M, D, F, Z, HV, PČ	ČJ, M, D, F, CH, Z, HV, TV	ČJ, M, D, VO, F, CH, Z, TV, HV, VKZ
Psychohygiena	ČJ, HV, VV, TV	ČJ, HV, VV, TV	ČJ, CJ, ČAS, HV, VV, TV	ČJ, HV, VV, TV	ČJ, ČAS, HV, VV, TV	ČJ, M, D, VO, F, Z, HV, TV	ČJ, M, D, F, Z, HV, TV, VKZ, PČ	ČJ, M, D, PŘ, F, CH, Z, HV, TV	ČJ, M, D, F, CH, Z, HV, TV
Kreativita	ČJ, ČAS, HV, VV, PČ	ČJ, ČAS, HV, VV, PČ	ČJ, HV, VV, TV, PČ	ČJ, HV, VV, TV, PČ	ČJ, INF, HV, VV, TV, PČ	ČJ, M, INF, F, Z, VV	ČJ, M, F, Z, VV, HV, PČ	ČJ, M, F, CH, Z, VV, HV	ČJ, M, F, CH, Z, VV, HV
Poznávání lidí	ČJ, CJ	ČJ	ČJ	ČJ	ČJ	ČJ, D, Z, VKZ	ČJ, D, Z, VKZ	ČJ, D, Z	ČJ, D, Z, VKZ
Mezilidské vztahy	ČJ, ČAS	ČJ, CJ, ČAS	ČJ, CJ, ČAS, TV	ČJ, CJ, ČAS, TV	ČJ, CJ, TV	ČJ, CJ, D, Z, VV, VKZ	ČJ, D, Z, VV	ČJ, D, Z	ČJ, D, Z, VKZ
Komunikace	ČJ, CJ, ČAS, TV	ČJ, CJ, ČAS, TV	ČJ, CJ, ČAS, TV	ČJ, CJ, ČAS, TV	ČJ, CJ, ČAS, TV	ČJ, CJ, M, D, F, Z, TV, VKZ	ČJ, CJ, M, D, F, Z, TV, VKZ, PČ	ČJ, CJ, M, D, F, CH, Z, TV, PČ	ČJ, CJ, M, D, F, CH, Z, TV, VKZ

ZŠ a MŠ Bohumín, tř. Dr. E. Beneše 456 okres Karviná, příspěvková organizace
ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

OSV OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA – integrace do předmětů

	1. stupeň					2. stupeň			
Tematické okruhy	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kooperace a kompetice	ČJ, M, TV	ČJ, M, TV	ČJ, M, ČAS, TV	ČJ, M, ČAS, TV	ČJ, M, TV	ČJ, M, D, F, Z, VV, TV	ČJ, M, D, F, Z, VV, TV, PČ	ČJ, M, D, F, CH, Z, TV	ČJ, M, D, F, CH, Z, TV

OSV OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA – integrace do předmětů

	1. stupeň					2. stupeň			
Tematické okruhy	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	ČJ, M	ČJ, M	ČJ, M, ČAS	ČJ, M, ČAS	ČJ, M, INF	ČJ, M, INF, D, F, Z, VV, TV	ČJ, M, D, F, Z, VV, TV, VKZ, PČ	ČJ, M, D, F, CH, Z, TV	ČJ, M, D, F, CH, Z, TV
Hodnoty, postoje, praktická etika	ČJ, ČAS, PČ	ČJ, ČAS, PČ	ČJ, ČAS, PČ	ČJ, PČ	ČJ, ČAS, PČ	ČJ, M, D, VO, F, Z	ČJ, M, D, F, Z, PČ	ČJ, M, D, F, CH, Z	ČJ, M, D, VO, F, CH, Z, VKZ

Poznámky

- Tematické okruhy průřezového tématu **Osobnostní a sociální výchova** jsou průběžně plněny ve všech ročnících při školních i mimoškolních akcích, při soutěžích, při projektových dnech pořádaných školou, v běžné výuce, při třídnických hodinách a při každodenním setkávání žáků ve třídách, na chodbách a ostatních prostorách školy.
- Některé tematické okruhy jsou navíc splňovány pořádáním třídnických hodin(školní řád, tvorba a plnění třídních pravidel), tematickými besedami, exkurzemi, akcemi typu Den otevřených dveří, Den dětí, Den matek atd.
- Průřezové téma je také splňováno společným sportováním, poznáváním žáků 1. a 2. stupně a spoluprací MŠ se ZŠ.

ZŠ a MŠ Bohumín, tř. Dr. E. Beneše 456 okres Karviná, příspěvková organizace
ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

OSV OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - projekty

Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Rozvoj schopností poznávání									
Sebepoznání a sebepojetí						Volný čas (VKZ)			
Seberegulace a sebeorganizace						Volný čas (VKZ)			Plán života (VO)
Psychohygiena	Dny zdraví	Dny zdraví	Dny zdraví	Dny zdraví	Dny zdraví	Dny zdraví Volný čas (VKZ)	Dny zdraví	Dny zdraví	Dny zdraví
Kreativita									
Poznávání lidí									
Mezilidské vztahy					Práva dětí				Mám právo, mám povinnost
Komunikace									
Kooperace a kompetice									
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti									
Hodnoty, postoje, praktická etika							Deník hospodaření (VO)		

3.6.2. VDO

VDO VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA – integrace do předmětů									
	1. stupeň					2. stupeň			
Tematické okruhy	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Občanská společnost a škola	ČAS	ČAS				VKZ	VKZ		VKZ
Občan, občanská společnost a stát	Hv	ČAS	ČJ, ČAS	ČAS	ČAS, HV	D, VO	D, VO		
Formy participace občanů v politickém životě						D		D, VO	
Principy demokracie jako forma vlády a způsobu rozhodování						D	D	D, VO, Z	D, Z

Poznámky

- Okruhy průřezového tématu jsou průběžně plněna ve všech ročnících při školních i mimoškolních akcích, při soutěžích, při projektových dnech pořádaných školou, v běžné výuce a při každodenním setkávání žáků ve třídách.
- Žáci všech ročníků splňují tematický okruh **Principy demokracie jako forma vlády a způsobu rozhodování** tím, že se společně podílejí na tvorbě třídních pravidel, příp. na volbě samosprávy a volbě členů do žákovského parlamentu.

ZŠ a MŠ Bohumín, tř. Dr. E. Beneše 456 okres Karviná, příspěvková organizace
ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

VDO VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - projekty

	1. stupeň					2. stupeň			
Tematické okruhy	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Občanská společnost a škola									
Občan, občanská společnost a stát					Práva dětí	Můj domov (VO)	Osobnost, místo, dílo, které nás proslavilo (VO)		Mám právo, mám povinnost
Formy participace občanů v politickém životě			Naše město					Ministerstva (VO)	
Principy demokracie jako forma vlády a způsobu rozhodování				ŽP	ŽP	ŽP	ŽP	ŽP	ŽP

ŽP – od 4. ročníků se žáci a žákyně zapojují do práce žákovského parlamentu (ŽP)

ZŠ a MŠ Bohumín, tř. Dr. E. Beneše 456 okres Karviná, příspěvková organizace
ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

3.6.3. EGS

EGS VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH – integrace do předmětů									
	1. stupeň					2. stupeň			
Tematické okruhy	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Evropa a svět nás zajímá	TV	TV	ČJ	ČJ	ČAS		CJ, Z	CJ, Z	CJ, D, Z, VKZ
Objevujeme Evropu a svět					ČJ		CJ, Z	CJ	CJ, VKZ
Jsme Evropané				ČAS	ČAS, PČ	D, Z	CJ, D, Z	CJ, D	CJ, D, Z

EGS VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - projekty									
	1. stupeň					2. stupeň			
Temat. okruhy	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Evropa a svět nás zajímá			Den jazyků	Den jazyků	Den jazyků Den Evropy	Den jazyků Den Evropy	Den jazyků Den Evropy	Den jazyků Den Evropy	Den jazyků Den Evropy
Objevujeme Evropu a svět									
Jsme Evropané									Den EU (Z)

Poznámky

- Projektové dny Den jazyků a Den Evropy se střídají.
- Během školního roku jsou žáci prostřednictvím relací školního rozhlasu seznamováni s významem státních svátků, významných dnů a mezinárodních svátků a událostí.

3.6.4. MKV

MKV MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA – integrace do předmětů									
Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kulturní diference	ČAS	ČAS	PČ	ČAS		D, VO, VV, VKZ	Z, VV, VKZ		Z
Lidské vztahy	ČAS, PČ	ČJ, PČ		ČJ, ČAS	ČAS	Z, HV, TV	HV, TV, VKZ	PŘ, Z, HV, TV	Z, HV, TV, VKZ
Etnický původ		PČ	ČJ		ČAS	Z, HV	Z, HV, VKZ	D, Z, HV	D, Z, HV
Multikulturalita	ČAS			ČAS	ČAS	HV	HV	HV	Z, HV, VKZ
Princip sociálního smíru a solidarity				ČAS	ČJ, ČAS	Z		Z	D, Z

Poznámky

- Vzhledem k multikulturnímu složení žáků školy jsou tematické okruhy průřezového tématu **Multikulturní výchova** průběžně plněna ve všech ročnících při školních i mimoškolních akcích, při tematických besedách, při soutěžích, při projektových dnech pořádaných školou, v běžné výuce, při schůzkách žakovského parlamentu a při každodenním setkávání žáků ve třídách, na chodbách a v ostatních prostorách školy.
- Multikulturní výchova na škole je podrobně rozpracována koordinátorem multikulturní výchovy v celoročním plánu školy.

ZŠ a MŠ Bohumín, tř. Dr. E. Beneše 456 okres Karviná, příspěvková organizace
ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

MKV MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - projekty

Tematické okruhy	1. stupeň					2. stupeň			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kulturní diference						Rodokmen (VO)			
Lidské vztahy									
Etnický původ									Rasismus (Z)
Multikulturalita			Den jazyků	Den jazyků	Den jazyků Den Evropy	Den jazyků Den Evropy	Den jazyků Den Evropy	Den jazyků Den Evropy	Den EU(Z) Den jazyků Den Evropy
Princip sociálního smíru a solidarity					Práva dětí				Mám právo, mám povinnost

3.6.5. EVVO

EVVO ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA – integrace do předmětů									
	1. stupeň					2. stupeň			
Tematické okruhy	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Ekosystémy	ČAS	ČAS	ČAS, PČ		ČJ, ČAS	PŘ, Z	PŘ, Z	PŘ, Z	Z
Základní podmínky života	ČAS	ČAS, PČ	ČAS	ČJ, ČAS	ČAS	Z, VKZ	Z	F, CH, Z	F, CH, Z
Lidské aktivity a problémy životního prostředí		ČAS		PČ	ČAS	Z	D, Z	CH, Z	D, F, PŘ, CH, Z
Vztah člověka k prostředí	ČAS, TV, PČ	ČAS, TV	ČAS, TV	ČAS, TV	ČAS, TV, PČ	D, PŘ, Z, VV, TV, VKZ	D, Z, VV, TV	PŘ, CH, Z, VV, TV	D, F, CH, Z, VV, TV

Poznámky

- Všechny tematické okruhy průřezového tématu jsou plněny také při akcích typu školní výlet, škola v přírodě, LVVZ, při vycházkách do přírody a exkurzích na vybrané lokality.
- Environmentální výchova na škole je podrobně rozpracována koordinátorem EVVO v celoročním plánu EVVO.
- V rámci environmentální výchovy probíhá ve všech třídách separace a sběr odpadů (papír, plasty, baterie)

ZŠ a MŠ Bohumín, tř. Dr. E. Beneše 456 okres Karviná, příspěvková organizace
ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

EVVO ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - projekty

	1. stupeň					2. stupeň			
Tematické okruhy	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Ekosystémy	Podzim	Podzim	Podzim Naše město	Podzim	Podzim	Podzim	Podzim	Podzim	Podzim
Základní podmínky života								Voda (CH) Vzduch (CH)	Energie (F)
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Vánoční strom pro zvířata	Vánoční strom pro zvířata							
Vztah člověka k prostředí	Dny zdraví Den IZS	Dny zdraví Den IZS	Dny zdraví Den IZS	Dny zdraví Den IZS	Dny zdraví Den IZS	Dny zdraví Den IZS	Dny zdraví Den IZS Meandry řeky Odry (Z)	Dny zdraví Den IZS	Dny zdraví Den IZS

Poznámky

- Den IZS = Den integrovaného záchranného systému - koná se ve dvouletých intervalech
- Podzim = projektový Den stromů nebo Den zvířat - střídají se

3.6.6. MV

MV MEDIÁLNÍ VÝCHOVA – integrace do předmětů									
	1. stupeň					2. stupeň			
Tematické okruhy	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení				ČJ	INF	INF, VV, VKZ	VV, VKZ	Z, VV	ČJ, Z, VV VKZ
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality					INF	INF			ČJ, D
Stavba mediálních sdělení				ČJ	INF	INF			ČJ
Vnímání autora mediálních sdělení		ČJ							ČJ
Fungování a vliv médií ve společnosti			ČJ			VKZ	VKZ		ČJ, D, VKZ
Tvorba mediálního sdělení					ČJ				ČJ, VO, TV
Práce v realizačním týmu									ČJ

Poznámky

- V rámci průřezového tématu Mediální výchova se žáci všech ročníků zúčastňují besed a přednášek v Městské knihovně, navštěvují filmová a divadelní představení.
- Ve druhém pololetí 9. ročníku jsou zařazeny všechny tematické okruhy tohoto průřezového tématu v rámci předmětu Český jazyk.
- V rámci Mediální výchovy vydává redakční rada školní časopis Beníkoviny.

4. Učební plán

Vzdělávací obsah jednotlivých vzdělávacích oborů je v ŠVP ZV rozpracován do konkrétních vyučovacích předmětů, které škola žákům v daném vzdělávacím období v jednotlivých ročnících nabízí. Skladba těchto předmětů respektuje závazný RVP ZV, zohledňuje aktuální vzdělávací podmínky školy a vytýčené vzdělávací priority.

Školní vzdělávací program rozlišuje vzdělávací předměty povinné a volitelné. Volitelné předměty jsou v ŠVP ZV koncipovány jako aktuální vzdělávací nabídka reagující na aktuální vzdělávací požadavky žáků a na aktuální vzdělávací podmínky a možnosti školy. Škola v celoročním plánu pro daný školní rok uvádí, které volitelné předměty, ve kterých ročnících a v jaké týdenní hodinové dotaci nabízí. Žáci jsou povinni vybrat si z uvedené nabídky. O zařazení žáka do skupiny volitelného předmětu rozhoduje ředitel školy. Ostatní volitelné předměty slouží jako vyrovnávací hodiny, jako hodiny rozvíjející nadání žáků v jimi vybrané oblasti nebo jako hodiny s rozšiřujícím vzdělávacím obsahem připravující žáky na další studium.

Nabídka volitelných předmětů

Název
Konverzace v anglickém jazyce
Seminář z českého jazyka
Seminář z matematiky
Seminář ze zeměpisu
Seminář z přírodopisu
Seminář z chemie
Informatika
Základy administrativy
Sportovní a pohybové aktivity
Ekologie
Seminář z výtvarné výchovy
Keramika
Robinsoni
Dramatická výchova
Logické hádanky a hry
Domácnost
Svět vědy a techniky
Finanční gramotnost

4.1 Učební plán pro 1. stupeň

Vyučovací předmět	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	Celková hodinová dotace + DČD
	Min 18	Min 18	Min 22	Min 22	Min 22	
	Max 22	Max 22	Max 26	Max 26	Max 26	
Český jazyk (ČJ)	6+2	6+2	8+1	6+2	7+1	33+8
Cizí jazyk (CJ)	1	1	3	3	3	9+2
Matematika (M)	4	4+1	4+1	4+1	4+1	20+4
Informatika (INF)	-	-	-	-	1	1
Člověk a jeho svět (ČAS)	2	2	2	3	3	12
Hudební výchova (HV)	1	1	1	1	1	12
Výtvarná výchova (VV)	2	1	1	2	1	
Tělesná výchova (TV)	2	2+1	2+1	2	2	10+2
Pracovní činnosti (PČ)	1	1	1	1	1	5
Týdně	21	22	25	25	25	118

Poznámky

Průřezová témata jsou integrována do povinných předmětů.

Vyučovací předmět **Člověk a jeho svět** -1. – 3. ročník očekávané výstupy předmětu Prvouka
- 4. a 5. ročník – očekávané výstupy předmětů
Přírodověda a Vlastivěda

DČD (= disponibilní časová dotace):

- Vyučovací předmět **Český jazyk** je posílen o 8 hodin z DČD.
- Vyučovací předmět **Cizí jazyk** (Anglický jazyk) je posílen z DČD o 2 hodiny, a to v 1. a 2. ročníku vždy o 1 hodinu. Zákonným zástupcům je přednostně nabízena výuka anglického jazyka. Výuka cizího jazyka začíná již od 1. ročníku z důvodu zachování návaznosti výuky angličtiny v předškolním zařízení a ve škole.
- Vyučovací předmět **Matematika** je posílen celkem o 4 hodiny z DČD.
- Vyučovací předmět **Tělesná výchova** je posílen o 2 hodiny z DČD, z toho vždy po 1 hodině ve 2. a 3. ročníku, jelikož v těchto ročnících probíhá výuka plavání.

4.2 Učební plán pro 2. stupeň

Vyučovací předmět	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	Celková hodinová dotace + DČD
	Min 28	Min 28	Min 30	Min 30	
	Max 30	Max 30	Max 32	Max 32	
Český jazyk (ČJ)	4+1	3+1	4	4+1	15+3
Cizí jazyk (CJ)	3	3	3	3	12
Další cizí jazyk (NJ, RJ)	-	2	2	2	+6
Matematika (M)	4	4	3+1	4+1	15+2
Informatika (INF)	1	-	-	-	1
Dějepis (D)	2	2	1+1	2	11+1
Výchova k občanství (VO)	1	1	1	1	
Fyzika (F)	1+1	2	2	1	21+4
Chemie (CH)	-	-	2	1+1	
Přírodopis (PŘ)	2	2	1+1	1	
Zeměpis (Z)	2	1	2	1+1	
Hudební výchova (HV)	1	1	1	1	10
Výtvarná výchova (VV)	2	2	1	1	
Tělesná výchova (TV)	2+1	2+1	2	2	10+3
Výchova ke zdraví (VKZ)	1	1	-	+1	
Pracovní činnosti (PČ)	-	2	1	-	3
Volitelné předměty (VP)	-	-	2	3	+5
Týdně	29	30	31	32	122

Poznámky

Průřezová témata jsou integrována do povinných předmětů.

- Vyučovací předmět **Cizí jazyk** škola přednostně nabízí výuku Anglického jazyka (AJ).
- **Další cizí jazyk** je realizován v 7., 8. a 9. ročníku vždy 2 hodiny týdně (čerpáno 6 hodin z disponibilní časové dotace). Žáci si volí z nabídky Anglický jazyk (pouze v případě, že nezvolili Anglický jazyk jako Cizí jazyk), Německý jazyk (NJ) a Ruský jazyk (RJ).
- Vyučovací předmět **Výchova ke zdraví** je vyučován samostatně v 6., 7. a 9. ročníku. V 9. ročníku je 1 hodina výuky čerpána z disponibilní časové dotace. V 8. ročníku je část vzdělávacího obsahu tohoto předmětu součástí vyučovacího předmětu Přírodopis.
- Vyučovací předmět **Pracovní činnosti** je realizován v 7. a 8. ročníku s časovou dotací 1 nebo 2 hodiny týdně. V praxi může být jednogodinový předmět realizován ve dvouhodinových blocích 1x za 14 dní.

Škola zařazuje tyto tematické okruhy:

- Design a konstruování (doporučeno chlapcům) a Příprava pokrmů (doporučeno dívkám) v 7. ročníku
- Svět práce v 8. ročníku

DČD (= disponibilní časová dotace):

- Vyučovací předmět **Český jazyk** je posílen celkem o 3 hodiny z DČD.
- Vyučovací předmět **Matematika** je posílen o 2 hodiny z DČD.
- Vyučovací předmět **Dějepis** je posílen o 1 hodinu z DČD.
- Vyučovací předmět **Chemie** je posílen o 1 hodinu z DČD.
- Vyučovací předmět **Fyzika** je posílen o 1 hodinu z DČD.
- Vyučovací předmět **Přírodopis** je v 8. ročníku posílen o 1 hodinu z DČD z důvodu integrace některých očekávaných výstupů vyučovacího předmětu Výchova ke zdraví.
- Vyučovací předmět **Zeměpis** je posílen o 1 hodinu z DČD.
- Vyučovací předmět **Tělesná výchova** je posílen o 2 hodiny z DČD, z toho vždy po 1 hodině v 6. a 7. ročníku. Dotace je posílána z důvodu nedostatku školy mít vlastní hřiště a sportoviště. Navýšení hodin je možno využít k výuce plavání, bruslení, lze využít atletické hřiště a další objekty města.
- Vyučovací předmět **Výchova ke zdraví** je posílen o 1 hodinu z DČD.
- **Volitelné předměty** jsou dotovány z DČD (celkem 5 hodin) takto:
  - 8. ročník 2 hodiny
  - 9. ročník 3 hodiny

5. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

5.1 Zásady hodnocení žáků

Nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu ve škole je hodnocení výsledků vzdělávání žáků. Hodnocení žáků je běžnou činností, kterou učitel ve škole vykonává průběžně ve výuce (ale i mimo ni) po celý školní rok.

Cílem hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, prostřednictvím které získává informace o tom, jak danou problematiku zvládá, jak dovede zacházet s tím, co se naučil, v čem se zlepšil a v čem ještě chybuje. Součástí hodnocení je i konkrétní návod, jak má žák postupovat, aby přetrvávající nedostatky odstranil.

Zásady hodnocení žáků

- při hodnocení (průběžné i celkové klasifikaci) učitel uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi; dodržujeme pravidlo převahy kladného hodnocení s prvky povzbuzení pro další práci
- hodnocení musí být jednoznačné, srozumitelné, srovnatelné, věcné a všestranné; je pedagogicky zdůvodnitelné, odborně správné a doložitelné
- učitel musí mít pro klasifikaci dostatečný počet známek (dle specifiky předmětů)
- hodnotí se vědomosti, dovednosti, schopnosti,...
- používané metody a způsoby posuzování výsledků práce žáků musí být v souladu s ŠVP ZV, zejména s partnerským vztahem k žákům a soustavným vytvářením bezpečného prostředí
- žák musí být seznámen s kritérii hodnocení; každému hodnocení musí závazně předcházet jasné a srozumitelné seznámení žáka s cíli vzdělávání a k nim náležejícím kritériím hodnocení; žák má právo vědět, v čem a proč bude vzděláván a kdy, jakým způsobem a podle jakých pravidel bude v určité fázi vzdělávacího procesu hodnocen; důležitým prvkem procesu učení je práce s chybou
- součástí hodnocení musí být i sebehodnocení žáka a vzájemné hodnocení mezi žáky
- při hodnocení se posuzuje pokrok žáka bez srovnávání s ostatními spolužáky
- při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštnostem žáků, k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici
- písemnou práci z učiva za delší období (čtvrtletní práce) přesahující 30 minut mohou žáci psát v jednom dni pouze jednu a takové práce oznámí vyučující žákům předem, ostatní vyučující informuje zápisem termínu do TK; pro přípravu na souhrnnější písemné práce je vhodné použít kooperativní vyučování, kde se dá ověřit, že látce rozumí všichni členové skupiny
- na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé období, přihlíží se k systematičnosti v práci žáka; stupeň prospěchu se neurčuje jen na základě průměru známek za příslušné období
- stanovená základní východiska pro hodnocení žáků jsou zcela závazná pro všechny vyučující a musí být všemi vyučujícími dodržována

5.2 Pravidla pro hodnocení žáků

Obecná pravidla a zásady pro hodnocení žáků jsou součástí ŠVP ZV, podrobněji je hodnocení rozpracováno v tzv. Pravidlech pro hodnocení žáků, která se každoročně obnovují (mohou být upravována, schvaluje je pedagogická rada a žáci i jejich zákonní zástupci jsou s nimi seznamováni na začátku školního roku).

5.3 Způsoby hodnocení žáků

Pro celkové hodnocení používáme klasifikaci, v některých ročnících nabízíme možnost slovního hodnocení. Tato možnost je dána i zákonným zástupcům žáků se SVP na základě jejich žádosti a doporučení PPP.

5.4 Zásady a pravidla sebehodnocení žáků

Sebehodnocení je důležitou součástí hodnocení žáků. Je nejen nedílnou součástí procesu hodnocení, ale je současně považováno za jednu z významných kompetencí, kterou chceme žáky naučit. Sebehodnocením se posiluje sebeúcta a sebevědomí žáků. Sebehodnocení žáka se realizuje ústní nebo písemnou formou.

Žák se prostřednictvím učitelova hodnocení postupně učí, jaké jsou meze v jeho výkonu, sféry jeho úspěchu a úspěšného uplatnění. Zároveň vyučující vytváří prostředí, v němž žák může objektivně hodnotit sebe a svou práci. Oba názory jsou průběžně konfrontovány. Učitel a žák na konci klasifikačního období společně hodnotí průběh výkonu žáka tak, aby se shodli na výsledné známce. To má být motivací pro další období. Chybu je potřeba chápat jako přirozenou věc v procesu učení. Pedagogičtí pracovníci se o chybě se žáky baví, žáci mohou některé práce sami opravovat. Chyba je důležitý prostředek učení.

Při sebehodnocení se žák snaží popsat:

- co se mu daří
- co mu ještě nejde
- jak bude pokračovat dál

Realizované formy sebehodnocení:

- Ústní sebehodnocení žáků probíhá ve všech ročnících v jednotlivých předmětech průběžně v celém školním roce. Žáci slovně hodnotí výsledek své práce bezprostředně po jejím dokončení nebo na konci vyučovací hodiny. Zhodnotí, jestli splnili předem stanovená kritéria a podle těchto kritérií hodnotí, nakolik tento úkol splnili.
- Žáci hodnotí svou práci na konci probíraného tématu (např. v komunitním kruhu), mohou k tomu využívat i své portfolio. Záleží na vyučujícím a povaze předmětu, zda volí formu ústní či písemnou. V nižších ročnících upřednostňujeme grafickou podobu sebehodnocení.
- Vždy ke konci pololetí zhodnotí děti svou práci písemně metodou tzv. volného psaní nebo vyplní sebehodnotící formulář (vytvořený vyučujícím příslušného předmětu) nebo grafický formulář. Žák hodnotí vybrané kompetence jednotlivých vzdělávacích oborů.

Se sebehodnocením žáků mají možnost seznámit se zákonní zástupci na třídních schůzkách nebo konzultacích. Výsledky sebehodnocení projedná a prodiskutuje třídní učitel se žáky na třídnické hodině.

5.5 Portfolia žáků

Velmi cenným nástrojem pro hodnocení práce žáků je žákovské portfolio. Vede k dlouhodobému a komplexnímu hodnocení žáků.

Jedná se o shromažďování materiálů různého druhu tak, aby dokumentovaly stav vědomostí a dovedností žáka, případně úroveň osvojení jednotlivých kompetencí ve vzdělávání. Na jejich základě žáci, vyučující i zákonní zástupci získávají zpětnou vazbu ke svým aktivitám a plánují další postup. Materiály mají různou podobu a v každém případě musí obsahovat doklady o tom, jak se žák vyrovnal s dovednostmi sebehodnocení své práce. Žáci mohou po dohodě s vyučujícím do svého portfolio zařazovat i osobní záznamy o úspěších v mimoškolní činnosti. S nashromážděnými výtvary se dále pracuje – třídí se, komentují, vyvozují se z nich závěry o učebním posunu a plánuje se další vývoj.

Portfolio rozvíjí zároveň tyto kompetence:

- kompetence k učení - žáci se učí třídít informace, zároveň se učí sledovat své strategie učení
- kompetence k řešení problémů – žák si ukládá i různé varianty řešení jednoho problému; sleduje vlastní pokrok při zdolávání problému
- kompetence komunikativní – žáci se učí diskutovat a vytvářet vlastní úsudek o své práci, portfolio vytváří prostor pro komunikaci mezi žákem, učitelem a rodiči; žák si zde může ukládat i názory jiných lidí
- kompetence personální a sociální – pozitivně přispívá k diskuzi jak v malé skupině, tak celé třídy; žáci se učí respektovat různá hlediska; žáci si vytváří pozitivní představu o sobě samém, učí se sebedůvěře a samostatnému rozvoji
- kompetence pracovní – žák se učí plánovat si čas na dokončení práce

Obsah portfolio:

- písemné práce, testy
- zajímavé kopie skupinových prací
- písemné výstupy z vyučovacího procesu (referáty, samostatné práce, prezentace)
- vydařené výtvarné práce
- učitelovy poznámky k mluveným projevům žáka a k práci ke skupině
- žákovy záznamy, jak se mu pracovalo ve skupině nebo při projektové činnosti
- sebehodnocení žáka
- přehled významných úspěchů žáka i mimo školu
- zákonný zástupce má právo doplnit portfolio o další práce, které zobrazují osobnost žáka
- fotografie
- atd.

Jednotlivé třídy si portfolio řadí podle svého vlastního klíče (podle vzdělávací oblasti, podle data vzniku atd.), důležité je však, aby portfolio zůstala přehledná a plnila svůj účel.

Každý žák je za své portfolio zodpovědný. Žáci zde shromažďují všechny své výsledky (testy, referáty, seminární práce, prezentace, sebehodnocení, atd.) Na 1. stupni zpočátku za pomoci učitele, později samostatně. Žáci jsou bráni jako spolutvůrci svého portfolia, tj. spolurozhodují, které ukázky budou do něj zařazeny.

Před uložením práce do portfolia ji učitel a žák společně ohodnotí. Žáci společně s třídním učitelem hledají v materiálech to, co se jim už podařilo, s čím jsou spokojeni, ale také hledají svá slabá místa a rozhodují o tom, co je třeba dodělat, předělat, změnit, vyměnit, doučit se atd.

Na konci školního roku dochází k vyřídění, v portfoliu zůstanou jen materiály, se kterými se bude ještě pracovat. Ostatní práce, které ztratily svou výpovědní hodnotu, si odnáší žák domů nebo si je ponechává učitel.

Vždy musí platit:

- portfolia jsou volně přístupná, aby si je žáci mohli kdykoliv doplnit či pracovat s nimi
- portfolia jsou vizitkou žáka, ne učitele

5.6 Hodnocení projektů a skupinové práce

Důležitou součástí hodnocení žáků je také hodnocení projektů. Projekty dotvářejí obsah vzdělávacího procesu ročníků i celé školy. Příprava, realizace, výstupy a evaluace projektů zvyšují efektivitu vyučovacího procesu, motivují žáky a podporují spolupráci všech pedagogů a žáků.

Při projektech je ve větší míře sledováno naplňování jednotlivých klíčových kompetencí. Žáci jsou např. vedeni k samostatnému řešení problému, k plánování jednotlivých činností, projevuje se zde schopnost komunikace, spolupráce i závěrečné prezentace, žáci se učí pracovat v týmu, spolupracovat, diskutovat, prosazovat a obhajovat své názory apod.

Existují čtyři typy kritérií, podle nichž lze projekty hodnotit:

- Obsah - úroveň znalostí a informací
- Proces - úroveň dovedností zvládnutí látky, efektivita procesu, použité metody
- Kvalita - úroveň kvality projektu (nejen samotný výsledek, ale i jeho použitelnost, postup a organizace práce, zodpovědný přístup, atd.)
- Výsledek - celkové zhodnocení, do jaké míry bylo dosaženo výsledku, zhodnocení prezentace

Součástí projektové výuky je velice často i skupinová práce žáků. Důvodem pro zařazování skupinové práce do výuky a výchovně vzdělávacího procesu je především fakt, že tato metoda vede ke kombinovanému rozvoji a naplňování klíčových kompetencí.

Žáci pracují ve třídě v různě velkých skupinách, které jsou vytvářeny dle potřeb vyučujícího a dle povahy tématu. Tradiční formou uplatňovanou na naší škole je rozdělení žáků do heterogenních skupin, ve kterých se setkávají žáci různých ročníků. Toto rozdělení je realizováno při tzv. projektových dnech, kdy žáci vytvářejí celoškolské projekty. Tyto projekty nazýváme „projekty napříč školou“ a námi zvolená forma výuky má u žáků velkou oblibu.

Skupinová práce nemusí být hodnocena známkami.

Žáci po provedené skupinové práci hodnotí:

- práci svou
- práci celé skupiny
- práci jednotlivých členů skupiny

Možnosti a formy zpracování hodnocení:

- grafem
- přímkou
- procenty
- dotazníkem
- tabulkou
- atd.

Nedílnou součástí projektové výuky je také závěrečná autoevaluace, při které vyučující hodnotí průběh projektu, splnění očekávaných cílů, využití metod a forem práce či zhodnocení a využití dosažených výstupů.

Celoškolní projekty jsou rozpracovány a uloženy v ředitelně školy a ve sborovnách, kde slouží pedagogickým pracovníkům především jako inspirace k plnění projektů. Projekty ročníkové, které jsou realizovány v konkrétních předmětech, jsou rozpracovány jednotlivými předmětovými komisemi a uloženy pro potřeby kantorů.

Realizace a zhodnocení splněných projektů ve formě tzv. Zprávy o projektu je každoročně odevzdáno příslušnými vyučujícími koordinátorovi ŠVP. Tyto zprávy jsou uloženy v Projektové kronice, která slouží jako inspirace všem pedagogickým pracovníkům.

5.7 Poskytování informací zákonným zástupcům

Zákonní zástupci žáků jsou o hodnocení svých dětí informováni různými způsoby. Pravidelně v září na začátku nového školního roku jsou svolávány třídní schůzky a jejich náplní je především seznámení se ŠŘ, Pravidly pro hodnocení, organizací školního roku atd. V průběhu školního roku mohou být třídní schůzky svolávány vždy také před mimořádnými akcemi (škola v přírodě, LVVZ, ...).

O studijních výsledcích a chování žáka jsou zákonní zástupci informováni na předem vypsanych konzultacích, které jsou svolávány 2x ročně vždy na podzim a na jaře. Několik dní před vypsáním konzultací informujeme zákonné zástupce o aktuálním prospěchu prostřednictvím žákovských knížek.

Mimo to má každý vyučující stanoveny své konzultační hodiny, kdy je možno jej ve škole zastihnout a informovat se na žáka, prodiskutovat s vyučujícím případné žákovy neúspěchy a nastínit možnosti jeho dalšího rozvoje.

Při jednáních zákonných zástupců s pedagogy na třídních schůzkách či konzultacích poskytujeme žákům možnost účastnit se těchto rozhovorů, dle možností realizujeme tzv. třídní schůzky ve trojici.